

Medeltidsrådet sammanträde 2, 2021 Centrum för Medeltidsstudier

Datum: fredagen 27 augusti 2021, kl. 13.00

Mötet hölls som en hybrid med deltagare både i Ekonomiska och Historiska museets hörsal samt via Zoom

Närvarande:

Kurt Villads Jensen	Centrum för Medeltidsstudier
Thomas Neijman	Centrum för Medeltidsstudier
Emma Holmberg	Centrum för Medeltidsstudier
Anders Bengtsson	Romanska och klassiska institutionen
Helena Rosengren, suppleant för Pia Bengtsson Melin	Historiska museet
Johan Berg	Kulturgeografiska institutionen
Claes Gejrot	Riksarkivet
Elin Andersson, suppleant för Patrik Granholm	Kungliga biblioteket
Cecilia von Heijne	Myntkabinettet
Erika Kihlman	Romanska och klassiska institutionen
Gwendolyne Knight	Historiska institutionen
Magnus Källström	Riksantikvarieämbetet
Henrik Lagerlund	Filosofiska institutionen
Karl Lysén	Historiska institutionen
Nanouschka Myrberg Burström	Institutionen för arkeologi och klassiska studier
Roger Andersson	Institutionen för svenska och flerspråkighet
Tina Rohde	Medeltidsmuseet
Maria Ahlbäck Åkestam	Institutionen för kultur och estetik
Elisabeth Wåghäll Nivre	Institutionen för slaviska och baltiska språk, finska, nederländska och tyska
Peter Carelli	Arkeologerna, Statens historiska museer
Carin Franzén	Institutionen för kultur och estetik
Icke närvarande:	
Gabriela Bjarne Larsson	Historiska institutionen
Fredrik Charpentier-Ljunqvist	Historiska institutionen
Björn Gunnarsson	Institutionen för naturgeografi
Martin Neuding Skoog	Försvarshögskolan
Dag Retsö	Institutionen för ekonomisk historia och internationella relationer
Olof Sundqvist	Institutionen för etnologi, religionshistoria och genusvetenskap

§ 1 Öppnande av sammanträdet

Sammanträdet öppnades 14.08

§ 2 Fastställande av dagordning

Dagordningen fastställdes utan tillägg.

§ 3 Anmälan av protokoll från föregående möte

Föregående protokoll lades till handlingarna.

§ 4 Budget

Från redovisningen vid sammanträdet i januari är budgeten oförändrad. Centrets ekonomi är god och det finns ekonomiska medel för arrangemang och arbete med ansökningar.

§ 5 Meddelanden

Erika Kihlman meddelar att under våren genomfördes kursen *Medeltida europeisk litteratur* med 13-14 studenter från hela landet. Kursen kommer genomföras igen vårterminen 2022. Italienska håller en kurs om *Dante och Den gudomliga komedin*. 130 studenter har registrerat sig till kursen.

Anders Bengtsson meddelar att det även kommer hållas ett symposium *Dante and his heritage 1321-2021*.

Inget att rapportera från franskan.

Roger Andersson meddelar att inom kort kommer höstprogrammet för Kollokviet för nordisk filologi.

Denna termin hålls en kurs i forngutniska på grundnivå samt sociolingvistik.

Nästa termin ges en kurs om den fornsvenska litteraturen på grundnivå.

Inga nya doktorander. Har två som behandlar medeltiden.

Helena Rosengren meddelar att det gjorts ny forskning om Hemse på Gotland.

Det har gjorts utlån till Lödöse museum.

Det görs uppdateringar i utställningen Sveriges historia.

I veckan inhämtades en sigillstamp från Upplands-Bro. Kommer publiceras i Fornvännen nummer 4.

Gwendolyne Knight meddelar att gällande lektorat i medeltidshistoria ska rapporteras i september.

Vid International Medieval Congress (IMC) organiserades en session genom CMS om community science/participation in Medieval Studies.

Network of Early Career Researchers in Old Norse (NECRON) kommer att ha en workshop i formen av en digital roundtable den 24 oktober. En fysisk workshop planeras genomföras nästa år.

Henrik Lagerlund meddelade att Filosofiska institutionen har två doktorander och två postdok som behandlar medeltiden.

Har ett VR finansierat projekt fokuserat på medeltid.

Planerar att ge ut en ny volym gällande medeltida filosofi.

Elin Andersson meddelar att hon arbetar med 500-årsjubileet i Strängnäs 2023 med samarbete om föredrag, exkursioner och bokprojekt.

Claes Gejrot meddelar att Riksarkivet har 7 redaktörer inriktade på medeltid.

I våras publicerades den senaste volymen av DMS, vilken avhandlar Lagunda, Åsunda och Enköping stad.

Diplomatariet arbetar nu med år 1382.

Riksarkivets årsbok 2023 har tema 1523 och det pågår en bred insamling av vetenskapliga artiklar.

Clas Tollin har publicerat en bok om lantmätarna och kartorna.

Kommer utlysning i heraldik nästa år.

Kommer en praktikant från CMS.

Eventuellt blir det en paleografikurs.

2023 blir det en större konferens berörande testamenten.

Riksarkivet öppnar upp för forskningsbesök, Arninge/Täby den 1 september och Marieberg den 6 september.

Cecilia von Heijne meddelar att Myntkabinettet flyttade in i sina nuvarande lokaler 2020.

Första utställningen öppnades i våras. Arbetar med kommande basutställning.

Digitalisering av vikingatida och medeltida mynt.

På grund av Covid har det inte varit några föreläsningar. Istället har det varit ett samarbete med UR, där det berättas föremål från samlingarna.

Haft kontakt med svt gällande deras nya serie om Sveriges historia.

Ny volym Sveriges mynthistoria med alla myntfynd i landskapet Västergötaland.

Tina Rohde meddelar att Medeltidsmuseet öppnade första juni efter 7 månader stängt.

Har en utställning om blodbadet. Eventuellt blir det en konferens som avslutning i november.

Det kommer bli en ny utställning om fabler eller djur.

Dräktutställning 2023.

I museet kommer även forntiden för Stockholm inkluderas.

Det kommer in en stor mängd fynd från utgrävningarna i Slussen. Från utgrävningarna finns det cirka 36 000 fynd och från Slussen blir det ungefär lika många.

Johan Berg meddelar att kulturgeografiska institutionen har en doktorand, Oscar Jacobsson, som berör medeltiden. Han studerar översvämningar och hur de markerna använts.

Det finns en grundkurs i historisk geografi. Marknadsföring av denna kommer stöttas av CMS på Facebook och eventuellt något mer sätt.

Nanouschka Myrberg Burström meddelar att den arkeologiska haft personalförändringar och att i och med professor Anders Andéns pensionering har medeltiden minskat. Den innebär att uppsats och doktorandsämnen endast kan hanteras av Nanouschka. Vikingatid är starkt, vilket kan inkluderas i den långa medeltiden. Det finns i nuläget tre doktorander som behandlar vikingatiden till tidig medeltid.

Det finns en kurs om medeltid, vilken förhoppningsvis skall öka medeltidsämnet i uppsatser och i förlängningen öka antalet som arbetar med medeltiden.

Det kommer vara en sigillkonferens den 31 oktober. Den är del av Mattias Karlssons postdokprojekt. tanken är att fler skall samlas kring ämnet sigill, då det finns få till återväxt.

På grund av Covid kommer det vara få som kan delta fysiskt utöver de som presenterar. Mer information kommer.

Maria Ahlbäck Åkestam meddelar att det genomförts en hybridkonferens på Vitterhetsakademien i två dagar, samt resa till Vadstena med exkursion. Kommer en konferensvolym.

Har två doktorander med ämnen som relaterar till medeltiden.

Lektorat mot medeltiden är i processen mot godkännande. Detta då medeltidskompetens behövs.

Det har publicerats en bok om Fogdöbonaden, efter ett symposium 2017.

Magnus Källström meddelar att Joakim Malmström tillträtt som ny riksantikvarie.

Gamla Uppsala lämnar ämbetet och kommer tas över av Region Uppsala.

Kulturmiljöbild migrerar till Forndok. Innehåller högupplösta bilder.

Projektet Urdar - Forskningsinfrastruktur för arkeologisk undersökningsdata, genomför digitala symposier inriktade mot forskare.

Runverket avslutar projektet Evighetsunor. Söktjänsten Runor presenterades förra året.

Arbetar nu med volymen om Medelpads runinskrifter.

Laila Kitzler Åhfeldt arbetat med privat och offentligt runbruk på Öland, Gotland och Bornholm.

Carin Franzén meddelar att det görs ett verk om litteratur där Anders Cullhed skriver om den medeltida perioden. Kommer ge utrymme till medeltida författare som inte lyfts fram tidigare.

30 september kommer Anders Cullhed presentera om Dante på Äldretextseminariet.

9 september kommer Nils Blomqvist presentera på Medeltidsseminariet/äldretextseminariet.

Ny kurs med ekologiska perspektiv på förmoderna perioden.

Litteraturvetenskap har doktorand i perioden 1500-1700-tal. Det behövs grundkurser för att få återväxt.

Karl Lysén meddelar att han planerar en session till IMC i Leeds nästa år, utifrån Jerusalem och rörelse ur ett praktiskt perspektiv.

Peter Carelli meddelar att det mycket medeltid som kommer upp från utgrävningar, vilka styrs av uppdragsarkeologin. Några exempel: Vreta kloster med kyrkogård från 900-1000-tal. Nya Lödöse där 20% av stadsområdet grävts ut, med ett 20-tal stadsgårdar, kyrka och kyrkogård vilket publiceras i 10 rapporter.

Det är kring 200-300 uppdragsarkeologer vilka producerar nytt källmaterial. Dock finns det ett glapp mellan rapporter och forskning. Det behövs syntes och regionalisering.

Publicerat *En synnerligen vacker och blomstrande stad : historisk-arkeologiska perspektiv på Norrköpings äldre historia (ca 1000-1800)*.

Elisabeth Wåghäll Nivre meddelar att Susanne Tienken arbetar med Skoklosters bibliotek.

Jenny Larsson har ett RJ finansierat projekt om språk och myter i förhistorien.

Avdelningarna för Finska, nederländska och slaviska språk har inget medeltida.

Jenny Larsson är föreståndare för ett tvärvetenskapligt Centrum för indoeuropeiska språk- och kulturstudier.

§ 6 Föreståndaren berättar om CMS verksamhet under 2020-2021

Masterprogrammet i medeltidsstudier på två år har 7 olika inriktningar. Inriktningarna förändras över tiden. En har anmält sig till programmet.

Kurser har genomförts online och det genomfördes ingen resa till Rom i Juni.

Är i utvecklingsprocess att ta fram kurser tillsammans med andra universitet.

1. I vår kommer en kurs om medeltida Rom i samarbete med universitet i Nederländerna.
2. Kurs på temat *kommunikation runt östersjön på medeltiden* i samarbete med universiteten i Greifswald, Tammerfors och Sankt Petersburg.
3. Kurs tillsammans med universitetet i Frankfurt. Online och med möten i Tyskland.

Plus övriga kurser.

För de som går masterprogrammet går det bra. En genomför en fiden kurs i Vatikanen. Masterstudenter kan ka praktik på riksarkivet. På Svt produktionen om Sveriges historia har mastersstudenter praktik.

Masterprogrammet Space and Place har avslutats. Började med 18 doktorander och 10 var kvar till och med sista kursen. Genomfördes tvärvetenskapligt och innefattade olika perioder.

Den 17 mars genomfördes doktoranddag med 18 doktorander från 6 universitet. Detta är något som skall göras igen. Genomfördes online vilket innebar att fler kunde delta. Fått förfrågan från

Oslo att göra något liknande. Denna typ av tillfällen ökar doktorandernas nätverk.

Magnus Borg har blivit antagen som doktorand i Lund. Examineras från masterprogrammet förra året.

Historiska institutionen har fyra doktorander och flera postdok med medeltidsämnen.

Gabriela Bjarne Larsson Bjarne Larsson går i pension. Det har utlysts ett lektorat i medeltidshistoria i maj. 19 sökte och utlåtande kommer i september.

Publicerat fyra volymer från två konferenser som genomfördes 2016.

Flera konferenser har blivit framskjutna. *Blodbadet 500 år* skall förhoppningsvis kunna genomföras fysiskt 1-7 november. *Cultural encounters* skall förhoppningsvis kunna äga rum i Istanbul under våren 2022.

Ansökan till European Research Council kommer skickas in på temat *Making sense of sacred war 1100-1300*.

§ 7 Medeltidsseminariet VT/HT 2021

Medeltidsseminariets genomfördes online under våren 2021.

Zoom är inte lika kul som att träffas fysiskt, men har medfört vissa positiva utfall. Det har på huvuddelen av seminarierna varit fler deltagare. Ofta 50-70 personer. Utifrån detta kommer seminarierna under hösten göras som hybrid. Då det fortfarande påkallas åtgärder mot Covid spridning kommer det försöka hittas större lokaler.

Program för höstens seminarier har skickats ut.

§ 8 Anmälan av uppdateringar och nya doktorander samt forskare till hemsidan

Under våren genomfördes uppdatering av CMS hemsida. Nu pågår uppdatering av presentation av anknutna forskare. Varje forskare kommer länkas till deras ordinarie personliga sida. Detta för att minska problematik med uppdateringar av personlig information. Rådsmedlemmar behöver därför tillse att det skickas in länkar till sina personliga sidor till CMS, för sig själva samt anknutna kollegor och doktorander.

§ 9 Våld som gemensamt forskningstema?

Kurt meddelar att en grupp diskuterat ett större gemensamt forskningsprojekt, vilken skall leda till en större programansökan. Det har övervägts vad vi kan göra i Stockholm, där vi har CMS som samlar den största medeltidsmiljön i Skandinavien, vilket innebär att vi kan hantera mer komplexa projekt. Stockholm har olika källmaterial, museer och kompetenser. Det tema

som föreslås är *våld*. Aspekter som exempelvis kan inkluderas: våld som konst, våld som terapi, våld som karriärväg, våld och lagar, våld och teknik, våld och medicin, våld och heder, våld och språk, våldets semantik, våld som något nödvändigt som behöver balanseras. Hur kan olika material relatera mot våld? Hur är det intressant idag?

Claes kommenterar att det skulle vara ett bra projekt för riksarkivet. Det finns samlingar som inte beforskats och det behövs en ingång.

Nanouschka kommenterar att Stockholm har en bredd som möjliggör den här typen av projekt. Genom projektet kommer en möjlighet att beforska material som inte annars hinns med. Exempel på den här typen av projekt är det RJ projekt som genomförs inom maratima studier, vilken visar på den möjlighet större projekt medger. Olika teman har diskuterats. Tema våld är lämpligt utifrån Kurts kompetens samt att det är aktuellt idag, som med hedersvåld, våldskapital och underhållningsvåld.

Peter kommenterar våld är något man finner i de human-osteologiska gravarna. Idag bedöms om det finns spår från våld. intressant att titta på större kontext: strid; allmänna skador, slagsmål, olyckor; det offentliga våldet, avrättningar, stympning.

Kurt kommenterar moral och värderingar kring våld. Vad är ok och vad är det inte? De gränser som fanns. Skapa en medvetenhet hur det använts i olika tider och kulturer.

Mia kommenterar om våldets estetik. Att det återfinns i bild och text. De högkulturella representationerna i bilder. Hur idag våldsamma grupperingars estetik signalerar våld.

Gwendolyne kommenterar om session på IMC i Leeds med gränserna våld och kulturella gränser.

Roger kommenterar om våld i litterära framställningar och att det finns mycket material.

Claes kommenterar om möjligheterna att jämföra lagarna med litteratur/fiktion och de andra historiska källorna -Hur de bryts mot varandra.

Mia kommenterar om de isländska sagorna- rituellt dödande kontra det andra våldet.

Kurt kommenterar att om olika discipliner förs samman kan man samla olika uppfattningar om våld.

Peter kommenterar om att jämföra olika material, såsom kroppstraffskalan mot vad som påträffas i det arkeologiska materialet där det inte verkar tillämpas så ofta. Hur den mörka medeltiden skapas genom texterna.

Claes kommenterar om olika samhällsklasser. Hur man förhöll sig till mord- pilgrimsresor- skiktning till straff.

Tina kommenterar att det finns mycket föremål.

Nanouschka kommenterar om idealet, uppfattningar och det kulturella. Hur det finns en lång diskussion om det arkeologiska materialet mot skriftliga källor.

Blodspengar kan studeras.

Magnus kommenterar om runskrifterna, där det finns fall där våld beskrivs. Tyvärr finns det en tysk avhandling som studerat detta.

Nanouschka kommenterar om vilka ord som använts. Vad är hedersamt kontra något annat.

Kurt avslutar med att det kommer skrivas ihop något som skickas ut. Efterfrågar förslag.

Kommer kalla till möte. 1 oktober kommer det vara en workshop om temat.

§ 10 Exkursion

Oklart om exkursioner kommer kunna genomföras under hösten 2021 på grund av Covid-19. Det finns tankar om att genomföra en tvådagars exkursion under senare delen, exempelvis till Åland. Förslag mottages gärna.

§ 11 Övriga frågor

Claes Gejrot meddelar att under hösten publiceras en volym om Vatikansamlingarna, efter en konferens 2016. Behandlar hur man kommer åt samlingarna i de nordiska länderna.

Maria Ahlbäck Åkestam som nu går i pension avtackades.

Sammanträdet avslutades 15.45.